

OCENE – POROČILA

VEČJEZIČNE SLIKANICE

Barbara Hanuš: *O Jakobu in mucu Mici. Rojstni dan.* Ilustrirala Ana Zavadlav. Dob pri Domžalah: MIŠ, 2009. Dve knjigi: prevodi M. Berden, R. Hrovat, I. Kosmos, D. Spasov, S. Sozi, A. Švab.

Barbara Hanuš in založba MIŠ sta se s pripovedjo *O Jakobu in mucu Mici* lotila novega projekta izdajanja večjezičnih slikanic, ki so namenjene bralcem začetnikom in otrokom/učencem iz družin, kjer doma ne govorijo slovenskega jezika. Hkrati je slovensko besedilo prirejeno tudi za bralce s težavami, saj je s tehničnega vidika z večjimi črkami postavljeno v skladu s potrebami otrok z disleksijo. Pripoved o Jakobu je natisnjena v dveh knjigah. V prvi slovenskemu besedilu sledijo prevodi v hrvaščino (Iva Kosmos), makedonščino (Darko Spasov) in prevod v romščino (Romeo Horvat). V drugi knjigi so poleg slovenskega besedila prevodi v jezike manjšin: v italijanščino je zgodbo prevedel Sergio Sozi, v madžarščino Magda Berden in v nemščino Andrea Švab. Vsa besedila je ilustrirala Ana Zavadlav v formatu dveh strani (190 × 270 mm), prevodna besedila pa spremljajo dodatne manjše, tematsko vezane ilustracije. Zgodba z naslovom *Rojstni dan* je prvo od desetih besedil s skupnim naslovom *O Jakobu in mucu Mici*, ki so namenjena za prvo bralno obdobje, v času pisanja te recenzije so v založbi napovedovali še izid dveh podobnih knjig (*Novoletna smrečica*, *Maškare*) s prevodi v tri dodatne jezike.

Zamisel o večjezičnih slikanicah se je porodila iz spoznanj Hanuševe in kolegic pri šolskem delu z osnovnošolci, ki jim slovenščina ni materni jezik in z družinskimi člani doma govorijo druge jezike. Ker se v šoli ti osnovnošolci pri pouku srečujejo s slovenščino kot pomembnim predmetom in kot učnim jezikom, so zgodbe o Jakobu in njegovi mucu zanje neprecenljiva pomoč pri učenju slovenščine, pri povezovanju lastne materinščine s slovenščino, pri spoznavanju lastne dvojezičnosti, za mnoge pa tudi poveza-va z zapisano obliko materinščine.

Pripoved o Jakobovem rojstnem dnevu je oblikovana skladno z vsemi naštetimi funkcijami bralne uporabe. Rojstni dan je hkrati običajen in poseben dogodek, ko Jakoba obiščejo sorodniki. Bralci tako srečajo slovensko poimenovanje raznih sorodnikov, ki pridejo Jakobu voščiti. Po pripetljaju z nogometno žogo, ki odleti na sosedov vrt, se jim pridružijo še sosedji in postane 'res živahno'. Ko nihče ne gleda, si Muca Mica kar sama postreže s torto. Skrbno izbrano osnovno besedišče hkrati omogoča poznavanje poimenovanja družinskih članov in njihovih medsebojnih razmerij ter spoznavanje posebnosti slovenščine za začetne bralce in govorce drugih jezikov. Pripoved je oblikovana kot opis in logično zaporedje povezanih povedi, ki uvaja opisovanje dogodkov in sklenjeno pripovedovanje. Ob počasnem branju pri učencu spodbuja tudi pričakovanje in dogajalno napovedovanje, po premisleku pa spodbuja pozitiven pogled na sosedsko sožitje.

Prvo natisnjeni slovenski pripovedi sledi osnovni štirijeziki slovar, v katerem slovenski besedi v večjem tisku sledijo še hrvaška, makedonska in romska prevodna ustreznica, v drugi knjigi pa italijanska, madžarska in nemška prevodna ustreznica. Nato v istem zaporedju sledijo v prvi knjigi še prevodi cele zgodbe v hrvaški, makedonski in romski jezik, v drugi pa v italijanščino, madžarščino in nemščino. Učenci lahko tako slovensko zgodbo sami primerjajo s poljubnim prevodom: najprej preberejo zgodbo v svoji materinščini in nato razmišljajo o tem, kako bi se zgodba glasila/brala v slovenščini in ob tem opazujejo posebnosti slovenskega jezika in se učijo pripovedovanja.

Naslednja pripoved o Jakobu in mucih Mici, ki jo je za letošnjo jesen pripravila založba MIŠ, ima naslov *Novoletna smrečica*. Poleg prevodov v dosedanjih šest jezikov v prvih dveh knjigah bo tretja različica pripovedi bogatejša še za tri jezike, v njej bodo slovenski zgodbi sledili še angleški, albanski in kitajski prevod. Povpraševanje po albanščini je veliko, saj ima veliko šol učence, ki jim je albanščina materni jezik, angleščina bo zanimiva za šole z angleškim učnim jezikom (za otroke staršev, ki so zaposleni na raznih tujih predstavništvih), tudi kitajsko govoreče učence ima vse več šol. Za vse te osnovnošolce bodo besedila v maternem jeziku prispevala povezavo z lastno kulturo in možnost njenega ohranjanja. Pričakujemo, da bo slovensko besedilo v *Maškarah* podobno spremljalo devet prevodov. Pripovedi o vsakodnevem življenju Jakoba in njegove muce znane pedagoginje Barbare Hanuš bodo pomagale številnim govorcem neslovenskih jezikov graditi mostove med njihovimi jeziki in slovenščino, spoznavati posebnosti slovenščine in spregovoriti v njej na povsem izviren in prijazen način. Prispevale pa bi lahko tudi pri delu na vseh šolah, kjer si prizade-

vajo udejanjati 10. člen *Zakona o osnovni šoli* (1996), v katerem je zapisano, da imajo otroci priseljencev pravico do učenja svojega maternega jezika in kulture (prim. Vižintin, *Otrok in knjiga* 76: 57). Ohranjanje jezikov in kultur v Evropski uniji velja za posebno vrednoto, ki bi jo morali povsod spodbujati.

Naslovniki teh večjezičnih izdaj pa ne bi smeli ostati samo govorce jezikov, ki jih slikanice ponujajo v prevodih, marveč tudi slovenski učenci, ki imajo med sošolci govorce neslovenski jezikov in si želijo spoznati njihove jezike in kulture. Povsod v Evropi štejejo prisotnost takih učencev za bogatenje izobrazbene ponudbe z medkulturno razsežnostjo, saj učenci lahko spoznavajo drugačne kulture in njihove običaje kar od svojih sošolcev, ko so najbolj odprti za kulturno drugačno izkušnjo. Številne slovenske šole že imajo pozitivne izkušnje z vključevanjem otrok, ki niso govorci slovenskega jezika, v programe spoznavanja drugačnih kultur. Vpogledi v jezikovno različnost drugih jezikov so hkrati zanimivo izhodišče za razumevanje posebnosti lastnega jezika, za osnovno jezikovno ozaveščenost in za razumevanje sošolcev z drugačnimi jeziki in odprtost do njih. Radovednost za vse to pa je največja prav v osnovnošolski starosti.

Meta Grosman

KAKO SREDNJEŠOLCI
DEJANSKO BEREJO

Mateja Pezdirc Bartol: *Najdeni pomeni. Empirične raziskave recepcije literarnega dela.* Ljubljana: Zveza društev Slavistično društvo Slovenije, 2010, (Slavistična knjižnica 15).

Monografija Mateje Pezdirc Bartol pri-
naša rezultate dveh empiričnih raziskav